

Народниот правобранител во кратки црти

Народниот правобранител е **независна државна институција** која се грижи за заштита и унапредување на човековите права во Словенија. Мандатот на народниот правобранител се заснова врз Уставот на Република Словенија и Законот за народен правобранител за човекови права. Од 24 февруари 2019 година, народен правобранител за човекови права на Република Словенија е **Петер Светина**.

Народниот правобранител ги надгледува властите и го ограничува произволното мешање во човековите права и основните слободи:

Народниот правобранител не е дел од властите. Тој не е зависен од нив. Тоа го наложува Уставот на Република Словенија.

Во својата работа го следи уставот, меѓународните договори и закони.

Во својата работа може да се потпира на принципите на еднаквост и добра администрација.

Работата на народниот правобранител е разновидна, поради што содржината е организирана на следниот начин:

Застапувањето на деца овозможува гласот на децата да биде слушнат во постапките во кои тие се вклучени.

Експертизата на народниот правобранител процесира пријави од поединци кои сметаат дека се повредени нивните човекови права или основни слободи.

Национален превентивен механизам ги посетува затворите за да провери како се третираат затворените лица и спречува тортура и друг нехуман третман.

Советот за човекови права е консултативно тело на народниот правобранител. Со своите 16 членови, кои доаѓаат од редовите на граѓанскиот сектор, науката и државните органи, народниот правобранител се консултира за прашања поврзани со човековите права.

Центарот за човекови права се занимава со промовирање, едуцира за човековите права, врши истражувања и анализи и подготвува извештаи и учествува во меѓународни проекти.

Која е улогата на народниот правобранител?

● **Ја обработува жалбата** од поединци.

● **Дава предлози, препораки, критики и мислења:**

до кој било орган од перспектива на човековите права во предмет што се разгледува, без оглед на видот или нивото на постапката пред овие органи;

до владата или собранието за измени на закони и други прописи,

до властите, за подобрување на нивното работење и односите со клиентите; преку редовни и посебни извештаи, во кои предупредува за системски недостатоци и известува за наоди; преку новинарски соопштенија и јавни изјави.

● **Под одредени услови поднесува жалба до Уставниот суд или барање за преиспитување на уставноста и законитоста на прописите.**

● **Народниот правобранител изготвува годишни извештаи во кои дава многу препораки до различни државни органи.**

● **Изработува алтернативни извештаи до меѓународни организации или институции за состојбата на човековите права или владеењето на правото во Словенија и соработува со различни меѓународни организации, власти и институции.**

Што не може да направи народниот правобранител?

● Народниот правобранител не претставува орган на власта, поради што **не донесува законски обврзувачки одлуки:**

не може да ги принуди другите власти да ги реализираат неговите препораки или гледишта;

не може да ги отклони неправилностите во име на надлежниот орган.

● Народниот правобранител не ги процесира случаите кои се предмет на судска или друга правна постапка освен ако тие вклучуваат несоодветно одложување или јасна злоупотреба на овластувањето.

● Народниот правобранител исто така нема директна надлежност врз приватни субјекти и компании од приватниот сектор.

РЕПУБЛИКА
СЛОВЕНИЈА

НАРОДЕН
ПРАВОБРАНИТЕЛ

КОГА ТРЕБА
ДА СЕ
ОБРАТИТЕ ДО
НАРОДНИОТ
ПРАВОБРАНИТЕЛ

**Ако забележите неправди,
остварете ги своите права!**

Народен правобранител за човекови права на
Република Словенија, Дунајска цеста 56, 1000 Љубљана

Бесплатен телефонски број: **080 15 30**
e-адреса: **info@varuh-rs.si**

Кога треба да се побара помош од народниот правобранител?

Доколку мислите дека се повредени вашите човекови права или основни слободи или доколку е направена некоја друга неправилност.

Доколку е извршена повреда или неправилност од:

Државен орган

административна единица, центар за социјална работа, даночен орган, инспекторат, министерство, народно собрание, друг државен орган...

општина, општинска/градска администрација, општинска власт

Лок. самоуправа

Носител на јавна функција

јавна агенција, комора со задолжително членство.

Како да добиете помош од народниот правобранител?

Испратете ЖАЛБА до народниот правобранител, која треба да биде:

- **НАПИСМЕНО** (на словенечки јазик или на мајчин јазик ако не знаете словенечки) и
- **ПОТПИШАНА** (мора да ги содржи и вашите лични податоци).

Може сами да напишете жалба; не ви треба помош од адвокат.

- 1** Напишете ги во жалбата околностите и фактите за случајот (пример, кога настанал прекршокот, кој го предизвикал) и обезбедете докази кои се однесуваат на случајот.
- 2** Најлесен начин за поднесување комплетна жалба е преку формуларот „Жалба до народниот правобранител“ од нашата информативна точка или на веб-локацијата.
- 3** Пред поднесување жалба, може да контактирате со народниот правобранител и да му поставите прашања преку бесплатен телефонски број, е-пошта или лично.

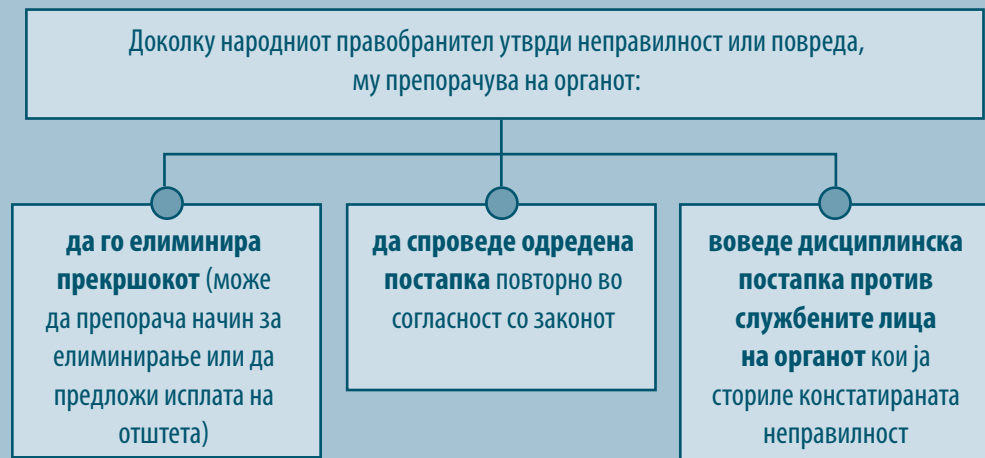
Што прави народниот правобранител со жалбата?

Кога народниот правобранител ќе добие писмена жалба од поединец, тој:

- 1. ја разгледува жалбата** (ако се потребни дополнителни објаснувања, може да биде побарано да се обезбеди дополнителен материјал);
- 2. ја испитува незината важност;**
- 3. утврдува дали жалбата е оправдана** (народниот правобранител обично не ги обработува жалбите доколку поминало повеќе од една година од прекршокот);
- 4. ги испитува фактите и правните основи** (устав, правни акти, закони, прописи за спроведување);
- 5. може да го задолжи органот** до кој се однесува жалбата, со цел да се добијат дополнителни потребни информации и мислење од органот;
- 6. исто така може да задолжи и други органи** доколку оцени дека тоа е неопходно за сеопфатна обработка на вашата жалба;

Народниот правобранител во сите случаи води самостојна и независна постапка. За таа цел, може да ги добие сите потребни информации, да ги прегледа досиејата и да врши најавени или ненајавени прегледи на документацијата.

- 7. Кога ќе ги добие сите релевантни информации, дава наоди:**

- 8. врз основа на овие наоди, може да изготви конкретни препораки** до надлежниот орган за отстранување на системските неправилности, кои може да ги вклучи во својот годишен извештај до националното собрание;
- 9. може да ја информира јавноста за своите наоди** (вашиот идентитет и лични податоци нема да бидат откриени).

Постапките спроведени од народниот правобранител се доверливи, бесплатни и неформални

Неколку примери на случаи во кои народниот правобранител може да помогне:

- доколку органот **(соодветно) не ја објасни** својата одлука;
- доколку инспекторатот или општинската администрација **не дадат правна поука** во одлука, со што истата станува нецелосна;
- доколку центарот за социјална работа **доцни со одговор или одлука** за одредено право;
- доколку бил **предупреден за кршење** на правата на децата или правата на лицата со посебни потреби, старите лица, странците и другите ранливи групи;
- доколку мислите дека **органот ги прекршил вашите права** на:
  - приватен или семеен живот,
  - социјално осигурување,
  - здрава животна средина,
  - лично достоинство и безбедност,
  - еднаквост пред законот (дискриминација),
  - слобода на собирање или групирање,
  - слобода од мешање во приватниот или семејниот живот,
  - правен регрес или судска заштита.

Народниот правобранител е и национална институција за човекови права.

Од јануари 2021 година, тој претставува **национална институција за човекови права со статус во согласност со париските принципи** на Обединетите нации кои се однесуваат на статусот на национални институции (1993), што значи дека ги исполнува сите меѓународни стандарди за работа на полето за заштита и унапредување на човековите права во Словенија.

»За да изградиме свет каков што сакаме, т.е. поотпорен, праведен и поодржлив свет, ќе мора да продолжиме активно да инвестираме во мерки за елиминација на недостатоците кои што го спречуваат остварувањето на човековите права и, конкретно, повторно ги ставаат во прв план толеранцијата, сочувството и хуманоста.«

Петер Светина

Народен правобранител за човекови права на Република Словенија